



วศ.วันนี้

การพัฒนาและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP โดยใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

พจมาน ทำจัน*



โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (ONE TAMBON ONE PRODUCT : OTOP) เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล รัฐบาลมีนโยบายการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันตามยุทธศาสตร์ประเทศ โดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นให้แต่ละชุมชนได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้า โดยภาครัฐ พร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่ และการบริหารจัดการ เพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชน สู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ ด้วยระบบร้านค้าเครือข่าย และอินเทอร์เน็ต และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและมีมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งใน และต่างประเทศ สอดคล้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่น



*นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ ศูนย์บริหารจัดการทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการ

ในปี 2558 การรวมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมีเป้าหมายในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเป็น “ตลาดและฐานการผลิตเดียว” โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมือภายในอาเซียนอย่างเสรี รวมถึงการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น ผู้ประกอบการไทยไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจส่งออก นำเข้า รวมถึงผู้ที่ทำธุรกิจภายในประเทศ ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม และผู้ประกอบการระดับชุมชนที่ผลิตสินค้า OTOP มีโอกาสที่จะขยายกำลังการค้า โดยเฉพาะสินค้า OTOP ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ถ้าหากพัฒนาให้มีมาตรฐานและได้รับความเชื่อถือจากผู้บริโภค จะเป็นโอกาสทางธุรกิจของผู้ผลิตสินค้า OTOP ที่จะขายสินค้าได้ในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ เป็นการเพิ่มโอกาสทางการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ OTOP ของประเทศอีกด้วย แต่ในการส่งเสริมคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานนั้น ต้องใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเสียค่าใช้จ่ายในการทดสอบ ประกอบกับห้องปฏิบัติการทดสอบเพื่อรับรองคุณภาพสินค้า OTOP ยังมีไม่แพร่หลาย โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค จึงทำให้ผู้ประกอบการไม่สนใจในเรื่องคุณภาพ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกรมวิทยาศาสตร์บริการรับผิดชอบในการส่งเสริมคุณภาพสินค้าเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ซึ่งเป็นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP ที่จะนำไปสู่การสร้างขีดความสามารถกับประเทศเพื่อนบ้านและขยายศักยภาพทางการค้า และพัฒนาคุณภาพสินค้า OTOP กรมวิทยาศาสตร์บริการ จึงมีแนวคิดในการพัฒนาศักยภาพห้องปฏิบัติการทดสอบขึ้น 4 ภูมิภาค คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ตั้งแต่ปี 2557 ถึง 2561 เพื่อรองรับการทดสอบผลิตภัณฑ์ OTOP และสินค้าอื่น ๆ ในพื้นที่ โดยไม่เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ประกอบการ และยังเป็น การช่วยเสริมสร้างคุณค่า และเพิ่มมูลค่าของสินค้า OTOP จนเป็นแหล่งสร้างรายได้และความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน





เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ กรมวิทยาศาสตร์บริการจึงได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยน ระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับความร่วมมือในการส่งเสริมคุณภาพสินค้าเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในการรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ และคัดสรรผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหาที่ต้องการพัฒนาอย่างเร่งด่วน จำนวน 18 ผลิตภัณฑ์ จากกลุ่มสินค้าเป้าหมาย ทั้งหมด 5 ประเภท คือ อาหาร เครื่องดื่ม สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ของใช้/ของประดับ ของตกแต่ง ผ้าเครื่องตกแต่ง อาทิเช่น ผ้าไทย เสื้ออก ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา ปลาสาม แหนม ผลไม้ดอง มะพร้าวแก้ว สบู่ แชมพู

แนวทางการดำเนินงาน มีขั้นตอนดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ ในพื้นที่เพื่อการพัฒนาสินค้า OTOP โดยการประสานหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ผู้ประกอบการ ในการรับฟังปัญหา และสร้างเครือข่ายห้องปฏิบัติการในมหาวิทยาลัยในภูมิภาค เพื่อเป็นห้องปฏิบัติการทดสอบและองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภูมิภาค
2. ลงพื้นที่ประเมินศักยภาพห้องปฏิบัติการทดสอบในภูมิภาค เพื่อกำหนดการแผนงานพัฒนาศักยภาพห้องปฏิบัติการเครือข่ายในภูมิภาค
3. สำรวจปัญหา ความพร้อม และความต้องการยกระดับสินค้าของผู้ประกอบการในทุกภูมิภาค สำหรับสินค้า OTOP 4 ประเภท คือ อาหาร เครื่องดื่ม เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ของใช้ ของประดับตกแต่ง ของที่ระลึก และ สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร





4. ลงพื้นที่ให้การอบรมและพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพห้องปฏิบัติการเครื่องถ่ายในภูมิภาค
5. ลงพื้นที่แก้ปัญหาลิทธิภัณฑ์ชุมชนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพและการยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐาน อย. และ มผช.



6. ผลักดันให้ผู้ประกอบการยื่นขอการรับรองมาตรฐานสินค้า OTOP

ประโยชน์จากโครงการที่กรมวิทยาศาสตร์บริการดำเนินการพัฒนาและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP โดยใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนี้ หวังอย่างยิ่งว่า สินค้า OTOP จะได้รับการรับรองคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ผู้ประกอบการสามารถนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการลดต้นทุนและลดการสูญเสียในขบวนการผลิต รวมถึงป้องกันการตีกลับของสินค้า และประชาชนโดยภาพรวมจะปลอดภัยและมีความเชื่อมั่นในคุณภาพสินค้า OTOP